

Arendalsuka 2026:

NTF på det politiske dansegulvet

Arendalsuka har på få år blitt en av de viktigste arenaene hvor politikk, organisasjoner, academia, næringsliv og befolkningen kan møtes. For Den norske tannlegeforening (NTF) handler deltagelsen om å påvirke, lytte, lære og bygge relasjoner i en periode der utviklingen av norsk tannhelsetjeneste skjer i et tempo vi knapt har sett tidligere.

 TONJE CAMACHO, KOMMUNIKASJONSSJEF NTF

Siden Tannhelseutvalget la frem sin NOU høsten 2024, har tannhelse beveget seg høyere opp på den politiske dagsordenen. Flere partier ønsker økt offentlig finansiering og regjeringen har varslet videre oppfølging av anbefalingene fra utvalget. I løpet av vinteren ventes også en høring om endringer i lovverket og forslag til nye finansierungsordninger. Mange av diskusjonene på Arendalsuka ga et tydelig bilde av hvilke politiske prioriteringer og dilemmaer som vil prege debatten fremover.

For NTF var det viktig å få slått fast at eventuelle reformer må bygge på kunnskap, kapasitet og kvalitet. Skal flere få rettigheter og offentlig støtte, må det samtidig sikres at tilbudet er av høy kvalitet og kan leveres av en samlet tannhelsetjeneste. Disse spørsmålene var derfor sentrale i møtene og samtalene NTF deltok i.

Debatt om fremtidens tannhelsetjeneste

I NTFs eget arrangement «Fremtidens tannhelsetjeneste – status quo et quo vadis?» inviterte vi til en panelsamtale hvor blant annet helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre deltok. Debatten tok utgangspunkt i den raske utviklingen vi har sett de siste årene og hvor veien skal gå videre. Kommer det mer finansiering? Hvordan skal ressursene brukes? Hvilken rolle skal offentlig og privat sektor ha? Og hvordan sikrer vi rekruttering og utdanning av fremtidens tannleger?

Samtalen viste at det er bred enighet om målet om bedre tilgang til tannhelsetjenester, men langt større uenighet om veien dit. Alle

understreket behovet for å bruke den samlede kapasiteten i både offentlig og privat sektor, samt hvordan universelle og målrettede løsninger kan påvirke sosiale forskjeller.

For NTF var debatten en viktig anledning til å minne om at tannhelsetjenesten ikke kan reformeres på papiret alene. Skal endringene lykkes, må de være forankret i faglige vurderinger, realistiske analyser og kunnskap om hvordan tjenesten faktisk fungerer.

Munnhelse på agendaen

Det var også interessant å se hvor mange arrangementer som i år berørte tannhelse og munnhelse, direkte eller indirekte.

Det ble reist spørsmål om hvem som skal gjøre jobben i fremtidens tannhelsetjeneste, og hvordan en utvidet offentlig finansiering vil påvirke ventetider, pasienttilgang og samspillet mellom offentlig og privat sektor. Flere pekte på erfaringer fra Sverige, hvor det nye takstsystemet og rammene for samarbeid mellom offentlig og privat tannhelsetjeneste har skapt betydelig debatt og store utfordringer.

Diskusjonene belyste både kompetanse- og rollefordeling, og hvordan munnhelse kan integreres bedre i den øvrige helsetjenesten. Sammenhengen mellom oral helse og generell helse er godt dokumentert, men organiseringen av tjenestene gjenspeiler fortsatt i praksis i begrenset grad denne kunnskapen.

Et annet viktig perspektiv kom frem under arrangementet «Helsetoppmøtet», hvor det ble stilt spørsmål om hvor grensen går for et

individuelt helseproblem til å bli en folkehelseutfordring og et samfunnsansvar. At over 350 000 nordmenn oppgis å la være å oppsøke tannlege på grunn av kostnader, illustrerer hvorfor tannhelse nå har fått en mer sentral plass i den helsepolitiske debatten.

Forskning som skaper verdi

For NTF var det også nyttig å følge debatter innen beredskap, bærekraft, høyere utdanning, forskning, digitalisering og innovasjon.

Norge investerer betydelige ressurser i forskning, men mange mener at landet ikke får nok verdiskaping tilbake for investeringene. Hvordan kan forskning tas raskere i bruk? Hvordan kan forskerkompetanse utnyttes bedre i arbeidslivet? Og hvordan sikrer vi at ny kunnskap faktisk fører til bedre tjenester?

Disse spørsmålene sto også sentralt i debatten om arbeidet med strategien *Sammen om kunnskapsløft for oral helse*, som nå nærmer seg slutten. Her ble det gjort en viktig statusgjennomgang av hva som er oppnådd innen forskning og innovasjon i tannhelsetjenesten, men også hvilke utfordringer som fortsatt gjenstår.

For NTF er dette særlig relevant fordi fremtidens tannhelsetjeneste må bygge på en sterk sammenheng mellom forskning, utdanning og klinisk praksis. Kunnskap som blir liggende i rapporter og forskningsartikler skaper liten verdi. Først når den tas i bruk i tjenesten, kommer den pasientene til gode. God og klinisk relevant vitenskap er et fundament for en kvalitativ god, akademisk tannlegeutdanning. Dette fordrer at universitetene har nok ressurser og er en attraktiv arbeidsplass for tannleger i fremtiden.

Kunnskap som grunnlag for politikk og tillit

Et gjennomgående tema under Arendalsuka var betydningen av kunnskapsbaserte beslutninger i en tid der fakta stadig utfordres. Norge er et samfunn med høy tillit mellom innbyggere, myndigheter, forskningsinstitusjoner og medier. Men flere innledere pekte på at også Norge påvirkes av internasjonale trender med økende polarisering og større avstand mellom beslutningstakere og befolkningen.

Flere arrangementer diskuterte forholdet mellom forskning, demokrati og politiske beslutninger. Det ble stilt spørsmål ved hvordan samfunnet kan bevare tilliten til ekspertise når algorit mestyrte plattformer, desinformasjon og polarisering preger den offentlige samtalen.

Disse diskusjonene er relevante også for tannhelsetjenesten. Faglige råd og behandlingsanbefalinger bygger på forskning og dokumentert kunnskap. Når tilliten til eksperter eller forskningsbasert kunnskap svekkes, får det konsekvenser langt utover akademia. Pasientene må ha tillit til behandlerne, befolkningen må ha tillit til faglige råd, og myndighetene må ha tillit til profesjo-

Helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre i samtale med NTFs president Heming Olsen-Bergem under NTFs debatt om fremtidens tannhelsetjeneste i Arendal.

nenes vurderinger. Budskapet var tydelig: Norge har fortsatt høy tillit sammenlignet med mange andre land, men tillit kan ikke tas for gitt.

Relasjoner som varer lenger enn debattene

Arendalsuka handler også mye om det som skjer mellom arrangementene. Godt samarbeid bygges sjelden bare i møterom og formelle paneldebatter. Mange av de viktigste samtalene foregår på kaier, kafeer, frokostmøter og mottakelser. Det er her nye relasjoner etableres, gamle bekjentskaper styrkes og ideer utvikles videre.

For NTF var det spesielt hyggelig å tilbringe uken sammen med representanter fra de andre Akademikerforeningene, og ikke minst med Medvind, som fra 2027 blir vår nye samarbeidspartner for landsmøtet. Medvind inviterte oss til å bo på båten som fungerte som både overnattingssted og møteplass gjennom uken. Det ga gode muligheter til å bli bedre kjent før samarbeidet for alvor starter.

Da passer kanskje metaforen om det politiske dansegulvet godt. Arendalsuka handler om å være til stede når nye partnerskap oppstår, når ideer brytes mot hverandre og når fremtidens politikk formes. For NTF er deltakelsen derfor ikke et spørsmål om synlighet alene, men om å bidra aktivt til utviklingen av en kunnskapsbasert, bærekraftig og fremtidsrettet tannhelsetjeneste.

Sjansen er derfor stor for at vi kommer tilbake også neste år.